

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi Iroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden külföldi és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb irasbeli közlemények különben özv. Kirchner-féle felvetteli és rendelti irodájában (az Andrássy-sétány és Iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekkel kerjük penteken délig beküldeni.

V. évfolyam.

Vasárnap 1896. évi szeptember 27-én.

39. szám.

A vaskapu megnyitása.

Versecz 1896. szept. 26.

A Balkán kulcsa az Alduna.

Orsován alul három királyság határa fut össze: a magyar, a szerb és a román; a Duna pedig szabad folyó, melyet megjárhat minden nemzet hajója s amely természetalkotta víziútja keletnek nyugat felé.

Minden hatalom, amely erre a vidékre rátette a lábát, igyekezett ezt a természetes utat megtisztítani hódító hadserege és kalmár hajói számára.

Másfél ezerévet kitöltő törekvéseknek manapig el nem porlott romjai láthatók a völgyekben Tibérius és Traján légiói öröködték a héthalom örök városának itteni provinciáin a magyar fegyverdícsőség omladékai, a Lászlóvár és Galanbócz s aztán a török hódítás várromjai egymás után tűnnek föl a hegyek szirtfokain és sziklaereszkedőin, mellőljük sorakoznak a régi határörvidék düledező emlékei.

Mindezek valamikor a Dunát őrizték, a hatalmas folyót, amelyre ha ráterült az éjszaka, a zúgó vizmorajlástól meg sem lehetett hallani a belopakodók evezőcsapásait. A római dícsőség letűnte után a nemzeteknek csak arra volt jó az Alduna, hogy kiontott vérről pirosítsák meg a fodrozó vizet. Amit építettek: azt a háború számára építették s a Dunában fürdő hegységek alig látszottak másra alkalmasnak, mint hogy vízmenti barlangjaikban három ország gazember népsége, esempészek s utasokra leső haramiák tanyázzanak.

Széchenyi István gróf emlékezete legyen áldott! Ő gondolt e században először arra, hogy a vérjelölte nyomokon utat vágasson a békés kereskedelem számára. Csak egyik tervét valósította meg: a sziklába vésett utat. A másik tervének: az Alduna vízi útjának kiépítését megakadályozta az osztrák irigység és a nemzetközi féltékenység. Még előbb pusztult el oldala mellől a nagy munkatárs, a hatalmas alkotások műszaki vezetője, Vásárhelyi Pál. A kettejük nevét e téren nem lehet elválasztani egymástól.

Európai viharok zajlottak le, új független államok alakulnak a Balkánon s ebben az új szituációban európai kérdéssé nőtte ki magát a Széchenyi terve. Párisban és Berlinben foglalkoztak vele a hatalmaságok, míg végül Ausztriának és Magyarországnak mandátumot adtak arra, hogy építse ki az osztrák-olasz vasutat és szabályozza az Aldunát. Ausztriával kötött egyezség folytán a mandátumnak ez a má-

sodik része egészen mi ránk hárult s erről a megbízásról fog ma a magyar nemzet beszámolni Európának.

Hollós Mátyás ragyogó kora óta, im, az első eset, amelyben a nagy hatalmasságok előtt úgy áll Magyarország, mint tényező, végrehajtó erő egy nagy kulturalkotás terén. Egy civilizált hatalom, amelyet ezer év zivatara sem el nem gyöngített, sem meg nem vénített s van benne erő, hogy világra szóló szolgálattal tehesse a békének s a nemzetek érintkezésének. Három király és az összes nagy nemzetek diplomáciai képviselői gyűlnek össze a Vaskapunál, hogy az európai megbízásról szóló beszámolásunkat lássák és hallják.

Nem elmúlt idők halványult dícsőségében való sütkérezés, amikor büszkeséggel gondolunk arra, hogy e nemzetet beszámoló egyik része ezredévi ünnepeinknek. Jól esik tudnunk, hogy az ázsiai barbárságunkat hirdető rágalmakat nem cifra szóval, nem hangzatos ujságcikkkel hanem egyszerre, egy csapásra nagy alkotással czáfolhatjuk meg. Európa diplomáciai életében való ez a szereplésünk egyik kiemelkedő momentuma a mai ünneplésnek. A másik — s kelet véres háborgásainak idején — igen fontos momentuma ez ünneplésnek az a tény, hogy Ausztria és Magyarország koronása úgy jelenik meg a Vaskapunál, mint a Kelet protektora s Kelet szabadságának természetes védője: szárnyai alatt két kisebb királyság szuverénjével.

Ime, Hollós Mátyás utóda a Hunyadiak politikai szerepében. Mikor a török birodalom bomladozóban van, lázongások tüze ezernyi emberéletet emészt, fajok háborúiból véres gőz felhőzik föl: Európa népei állig vasban, kifent acéllal kezükben, a gyilkoló eszközök egész tömegének birtokában, visszafojtott lélekzettel, lesve várják, mikor kap át a háború szaladó tüze török földről a Balkánra, hogy akkor megjelenhessenek a véres mezőkön: itt vagyunk! És ebben az időben jelenik meg a határon Magyarország királya, oldalán Románia urával és Szerbia királyával: itt vagyunk mi is!

Kéz a kézben, az erő tudatával hirdetjük a béke hatalmát s átadunk a világnak egy nagy alkotást; aki békét s a békében boldogulást akar, azt védjük, s a ki tüzet gyújt, lesz erünk azt a tűzbe dobni.

Van a mai ünneplésnek nagy közgazdasági jelentősége is. Nyugat és kelet kereskedelme számára olesó ut nyílik meg: csatorna készült, mely a jövőben, ha a Duna-Oder csatorna is elkészül s belenyúlik az északi tengerbe, hatalmas ere lesz

a békés munkálkodás ama vérkeringésének, amelynek világkereskedelem a neve

A jövő idők ez alkotásának az alapját magyar kéz tette le.

Vasúti ügy.

A „Magyar délkeleti h. é. vasút“ teljes kiépítését esetleg akadályozó „Zsebely-végvári“ (Rittberg) h. é. vasút tárgyában a következő felelősség adatott be:

Nagyméltóságú Miniszter úr!
Kegyelmes uram!

Temes megye tekintetes törvényhatósági bizottsága határozatilag kimondotta, miszerint a kiépíteni tervezett Zsebely-végvári h. é. vasutat a megyei utadó alap terhére 120.000 frtal segélyzi. Miután ezen határozat úgy az általános közérdekre, mint a „Magyar délkeleti h. é. vasútra“ de a most megnyitandó „Temesvár-buziási h. é. vasútra“ sérelmes, bátorkodom az ellen a következőkben tisztelettel felelősséget vállalni:

A Zsebely-végvári úthálóába esik: Liebling, Sipet és Végvár; tehát három község. Felesleges annak igazolásába bocsátkozni, hogy ezen, csak három község személyi és teherforgalmat szolgáló vonal évi jövedelme, a fenntartási költségek fedezésére sem leend elégséges, annál kevésbbe marad az elsőbbségi kötvények törlesztésére rész, a törzsrészvényekre pedig pláne nem fog jutni osztalék. Igen természetes, hogy a községek segély összegei és 50 évi kamatja elveszett pénz, de az utadó alap terhére megszavazott 120.000 frt. és ennek ötven évi kamatja tehát összesen mintegy 300.000 forint kárba vész.

Szerény nézetem az utadó alap oly célból létesített, hogy első sorban az általános közérdek emelésére fordíttassék; a Zsebely-Végvári vasút pedig határozottan az általános közérdek ellen van, mert először csak zsák utcai vonal rövidsége magas díjtételeket igényel — hogy némi jövedelmet hozhasson — és így a gabona szállítás ezen vasutal igen drága lesz, Végvár község személyi érdekeit pedig egyáltalán nem elégíti ki, mert ezen község a buzias járáshoz tartozván, a lakosság — daczára annak hogy falujában vasút van — mégis kénytelen kocsival vagy gyalog Buziásra menni, ha a szolgabirosnál, kir. járásbirosnál, adóhivatalnál stb. dolga van.

Sérelmes a „Magyar délkeleti vasútra“ azért, mert ez akkor, ha a Zsebely-Végvári vonal építése megkezdetik, kiépíthető egyáltalán nem lesz, mivel Végvár község hozzájárulása elesik, mely ő szeptet más részről fedezni nem lehet, mivel a mostani 463.000 frt hiányt is csak úgy lehet behozni, ha az összes érdekeltek már megszavazott hozzájárulásaitak fel-emelik.

Ha pedig a Versecz-Gattajai vonalrész ki nem épül, akkor van egy zsák utcai vonallal több, dugába dől egy hadászati szempontból is nagyfontosságú vasút az állam pedig elveszti 150.000 frt Temes megye 300.000 frt Versecz város 300.000 frt, Nagy-Zsám 150.000 frt, Klopodia 50.000 frt, Ferendia 55.000 frt, Semlak és Gattajai 30—30.000 frt tőkét;

Továbbá: Soósdia, Kádár, Duboz, Niczkyfalva, Vukovár, Blazsova, Szinerszeg, Dragojest, Ohaba-Forgách egyáltalán, Buzias pedig ezen irányban vasúti állomást soha sem fognak kaphatni; tehát a

hadászati szempont, az ország, és az általános közérdek parancsolólag követeli a Versecz—Lugos—Maros-Illyei vasút mielőbbi teljes kiépítését, mely vonal inkább fekszik Végvár község érdekében, mivel a törzsrészvényeknek is fog osztalékot juttatni, az olcsó gabona szállítást lehetővé teszi, és a lakosságnak megadja a módot — ép úgy mint Kadar, Duboz, Niczkylfalva, Vukovár, Blazsova, Szinerszeg, Dragojest, Ohaba-Forgach községeknek — a járásuk székhelyét Buziást vasúton elérni. Buziásra mint fürdőhelyre pedig a „Magyar délkeleti vasút már azért is nagyfontossággal bír, mivel egyes vonalban összeköttetést nyer Torontál és Temes megye egy nagy részével, valamint egész Krassó-Szörény megyével.

A „Zsebely—Végvári“ vonal a „Temesvár—Buziási vasútra“ pedig azért van nagy határnyival, mert ezzel párhuzamosan haladván elvonja tőle még azon csekély forgalmat, melyre a kiépítés előtt bízott számítottak.

Ezek alapján első sorban az iránt esedezem Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjek a Zsebely—Végvári vasúttól az állami subventiót megtagadni, valamint méltóztassék Temes megye 120.000 frtot engedélyező határozatát feloldani, és a megyei tekintetes törvényhatósági bizottságot felkérni, hogy a Versecz—Lugos—Maros-Illyei vasút javára már engedélyezett 290.000 frtot subventióját a fenti 120.000 frt. feleslegből még 60.000 frtal emelje fel, mi általános közóhaj is, s így legalább megvalósulhat egy három mélyét 197 klm. távolságban összekötő, 394.000 holdat felölölő országos nagy fővonal.

Esedezésem ismétlése mellett vagyok Nagyméltóságodnak

mély tisztelettel
Hofbauer Árpád s. k.

NAPI HIREK.

Dessewffy csanádi püspök verseczi tartózkodásáról, mult héten közölt tudósításaink folytatásaként adjuk az alábbiakat: A rendkívül rokonszenves egyéniségű főpásztor több napi tartózkodása alatt teljesen megnyerte mindazok határtalan tiszteletét és szeretetét, kik szerencsések voltak körében ha csak pár órát is eltölteni. A bérmálás szentségét szombaton 976 funak és Vasárnap 1157 leánynak szolgáltatta ki. Ezen terhes hivatását ifjú erővel a faradtságot nem érezve. Vasárnap Lászlóffy Laszlo apat plébános fényes bankettet adott a püspök tiszteletére. A helybeli parochia nyomoruságos kis helyiségei miatt a banketten ugyan csak kevés kiválasztottak vehettek részt, mind a mellett az ünnepi lakoma minden ízében sikerült volt. Toasztokban sem volt hiány. Az ünnepelt főpásztor a pápát és ő felségét köszöntette fel, Lászlóffy, mint hazi gazda és Pálffy főispán a főpásztor egészségére üritettek poharat, Dr. Seemayer K. a magy. kir. honvédség képviselőjét Beösze ezredest és a más vallású jelenvöltoakat életette; a püspök pedig Dr. Seemayer K. hitközségi elnök érdemét méltányolta egy meleg hangú felköszöntőben stb. Délután kíséretével a regényes fekvésű Adlér-féle szőlőkön keresztül a hegyi kápolnához vonult, hol rövid imad mondott s ott letét a misekönyvben is megörökítette. Este 8 óra után impozáns faklyásmenettel keresték fel hivi. Három dalegylet énekelt ablaka alatt (a férfi dalegylet magyar nyelven). Az üdvözölő beszédet Dr. Seemayer K. tartotta melyre a püspök meghatóttan köszönte meg a fényes ovációt. A jó főpásztor Hetfőn a reggeli vónattal hagyta el városunkat és Oraviczara utazott. A püspök fogadtatását, az ünnepélyeket nem zavarta meg semmi incidens mindenek a legszebb rendben folytanak le.

A püspök adományai. Dessewffy püspök a verseczi egyesületek közül a Vörös kereszt egyletnek 20 frtot, a tűzoltó egyletnek 20 frtot, a szerb nőegyletnek 15 frtot, az izr. nőegyletnek 15 frtot, a kerületi betegsegélyző egyletnek 15 frtot, az ált. betegsegélyző egyletnek 15 frtot, az önálló betegsegélyző egyletnek 15 frtot, árva-házi alap 15 frtot, az iparosok dalegyletének 15 frtot, a bortermelek dalegyletének 15 frt, összesen 175 frtot adományozott, melyekért a nevezett egyesületek ez uton is kifejezik legahalásabb köszönetüket.

Zmejánovits püspök. A hivatalos lap közli, hogy Zmejánovits Gábor verseczi gör. kel. szerb püspök neve a főrendiházi tagok névsorába utólagosan bevezettetett.

A legelső bérmálás városunkban éppen 163 évvel ez előtt történt a midőn is Falkenstein Adalbert csanádi püspök 1733-ban szept. 23. és 25-én 170 egyént részesített a bérmálás szentségében.

Érdekes felemlíteni hogy Dessewffy püspök édes atyja, — mint azt hiteles adatok bizonyítják, — 1820-tól 1829-ig tehát 9-évig, mint főszolgabíró városunkban hivatalnokoskodott.

A negyedszázados jubileum Pászt Vilmos kuriai biro, fehertemplomi kir. törvényszéki elnök szeptember 20-án ünnepelte törvényszéki elnöki szolgálatának 25-ik évfordulóját. Közzolgalati éveinek száma 37, de ebből huszonöt elnöki minőségben töltött. Mint országgyűlési képviselő 1871-ben kormánybiztos gyanánt ment Verseczre s azután mint elnök Verseczen, Pancsován és jelenleg Fehértemplomban szolgálja az igazságügyet. Mindenütt úgy ismerték és tisztelték, mint igazságos, humános gondolkozású hivatalfőnököt, aki emellet a társaséletben is vezérszerpepet játszott és a magyarságnak s hazafias szellemű állampolgároknak a délvidék ezen poliglott varosaiban egyik előkelő munkása volt és az ma is. A fehertemplomi magyarsorskör már ezelőtt két évvel urökös díszelnökévé választotta; most pedig összes tisztviselőtársai saját arcképeket tartalmazó díszalbummal lepték meg. Ismert szerénysége miatt, mely minden ünnepeltetés elől kiter. egész titokban rendezték az ünnepet. Az albumot Viranyi táblabíró, oraviczai járásbíró szép beszéd kíséretében nyújtotta át, amit Pászt elnök megköszönt és magát továbbra tisztviselőtársai barátságába ajánlotta. Erdemei között említendő, hogy a fehertemplomi kir. törvényszék, amely délvidék egyik legnagyobb ügyforgalmu, német, oláh, szerb és magyarajku lakosok törvényszéke, tehát adminisztrációja is a legnehezebb, mégis a legpéldasabb rendben van s nagy területen mintaként szolgálhat. A verseczi által is annyira tisztelt és becsült jubilans előtt, mi is kifejezzük legőszintabb szerencsekívánatainkat.

Az igazságügyminiszter elismerése. Dr. Perjessy Mihály fehertemplomi kir. ügyész, az ügyészség vezetése körül kifejtett sikeres működéséért kiváló elismerésben részesítette az igazságügyminiszter. Lombayer szegedi kir. főügyész a következő leiratban közölte Perjessy ügyésszel a magas alismerést 3061/896 sz. el. Tekintetes dr. Perjessy Mihály kir. ügyész urnak Fehértemplom. Folyó hó 13-án kelt 33.122. sz. H. B. magas igazságügyi rendellel felhatalmazást nyertem arra nevezve, hogy a felügyeletem alatt álló fehertemplomi kir. ügyészségnek 1896. évben kifejtett tevékenysége fölött általában, igazságügyminiszter ur. ő nagyméltóságának elismerését nyilvánítom. Örömmel értesitem erről ügyész urat azzal a kéressel, hogy ezt a vezetése alatt álló kir. ügyészség összes személyzetével tudatni sziveskedjek; el nem mulaszthatván abbeli reményemnek kifejezést adni, hogy igazságügyminiszter ur. ő nagyméltóságának magas elismerése az ügyész ur, ugyalantaisai által eddig tanusított ügybuzgalmat és sikeres tevékenységet fokozni fogja. Szegeden, 1896. szeptember 17. Lombayer Istvan s. k. kir. főügyész.

Athelyezés. Biró E. dettai magyar kir. pénzügyőri szemléshason minőségben városunkba helyeztetett at.

Athelyezett tanár. Lehoczky Jozsef volt lugosi, közelebb fehertemplomi gimnaziumi tanár a szatmári kir. kath. főgimnaziumhoz helyeztetett at.

Iskolai ünnepély. F. é. okt. hó 4-én a jövő Vasárnap d. e. 10 órakor ő felsége a király nevenapja alkalmából a magy kir. állami főreáliskolában ünnepélyt tartatik, melyre a T. Cz. közönséget tisztelettel meg hívja az igazgatóság.

Dalárdáink mulatságai. Az iparosok dalárdája ma Vasárnap hangversenynyel összekötött táncmulatságot rendez a „Szőlővenyigé“hez címzett vendéglőben. A férfi dalárda okt. 17-én tart ugyanott dalestélyt. A bortermelek dalárdája a mult szombaton hangversenyezett, a mulatságon Pálffy főispán és Seemayer kir. tan. polgarmester is megjelentek.

Szerb polgártársaink közvéleménye rövid pár hónapok alatt nagy hullámzást mutatott fel. Ama nevezetes városi közgyűlés idejében, midőn a szerb felekezeti iskoláknak eddig adott több mint évi 20.000 frt. elvonásáról volt szó, a szerb polgártársak anathemat kiáltottak Dr. Czveits György hitközségi és szerb. iskolaszéki elnök fejére, ki allitolag oka volyt min-

dennek. A nevezetes határozatal idejében Czveits ügyvéd megrongált egészségi állapota helyreállítása céljából egyi külföldi fürdőben időzött s a nagy csatában nem vehetett részt. Azóta szerb polgártársaink elükön Czveits-csel minden utat, módot megragadtak, hogy a közgyűlési határozat érvényre jutni ne engedjék. Szerb és német lapársaink már hetekkel ezelőtt emlegettek hogy Czveits egy deputáció élén Bánffy miniszterelnöknél is járt, ki kilatás helyezte volna az államsegélyt, (Gör. kel. szerb iskoláink érdekében a legmelegebben ohajtjuk hogy ebbeli reményeik beteljesüljenek. Sz.) A dolgok ily menetén gör. kel. szerbjeink egy jó nagy része annyira felbuzdult hogy Dr. Czveits tiszteletére a mult szombaton faklyásmenetet rendeztek, s előzőleg életnagyságban festett arcképét leplezték s a hitközség tanácstermében elhelyezték.

A katonai ellenőrzési szemle a közös hadsereg részére október hó 13. 14. és 15-én fog megtartatni városunkban a nagy tanácsteremben.

Dolga Demeter tanfelügyelő †. A szerb felekezeti tanügyet Dolga Demeternek, a verseczi és temesvári kerület tanfelügyelőjének a mult csütörtökön bekövetkezett elhalalozásával súlyos veszteség érte. Az 54 éves korban elhunyt-nak főérdeme volt, hogy mint az említett kerületek tanügyi előadója igyekezett az iskolaktól minden túlzást is minden politikát távol-tartani

A versecz-kubini vasút. A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutakon 1895. évi deczember 1-től érvényes közös arudijszabáshoz f. é. október hó 1-én a VIII. pótlék lép életbe, mely a versecz-kubini h. é. vasut új arudijszabását tartalmazza. Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában példányonként 20 fillérért kaphatók.

A délvidéki színiszövetkezetnek Peterdy igazgatása alatt álló szintársulata okt. hó 10-én kezd meg előadásait Nagy-beckerekben, hol 50 előadásra nyit berletet az igazgató. Az idei saison elé nagy érdeklődéssel néz Nagybeckerek és a szövetkezet városok müértő közönsége, és nem is fog reményében csalatkozni, mert Peterdy társulata megérdemli a pártolást. Maga Peterdy nem kimélt semmiféle áldozatot, költséget és olyan erőket szerződtetett, akik mindenesetre ki fogják vivni a mi müértő közönségünk tetszését. A társulat primadonnája Palfy Nina lesz, kit bizonyára nem felejtett még a müértő közönségünk el. Mellette megmarad Serfözö Etel és Fodor Ilona, a szépeteltségű coloratour énekesnő. Azonfelül megígerte az igazgató, hogy a saisonban le fogja hozni Komáromy Mariskát, Küry Klárát és Blaha Lujzát néhány vendégszereplésre, ami mindenesetre nagyban fogja emelni az érdeklődést az egész tarsulat iránt melynek tagjai a következők: Nők: Serfözi Etel, opera-, operette-népszínmű primadonna. Fodor Ilona, coloratour énekesnő, Peterdyné Anna operette énekesnő, tarsalgási színész. Vértan Anna, operette énekesnő, soubrette. Daróczi Ilka, hösnő, Tuboly Klementina, drámai szende. Gööz Aranka, vigjátéki szende, továbbá, Kukemezei Gizella, Bérczi Mari, Csugényi Vilma, Havasiné Lánghné Rónai Erna, Szilagyi Berta, Lengyel Gyulané, Berkes Etel, Furst Hermin, Gläezer Gizella, Olajos Róza, Serfözi Ida, Vadász Karola, Pataki Ilona, Pataki Vilma. Férfiak: Peterdy Sándor, Deréki Antal, Langh Ödön, opera-, operette-, népszínmű bariton Solyom Lajos, opera-, operette tenor. Sárdy Karoly, Kalmar Gyula, Miklósy Gyula, Hidassy Kalman, Ujvárosi Albert, Havasi Ferencz, Koncz Janos, Batory Béla, Vész Aladár karnagy. Vojnicz Béla, Fekete Adolf, Bácskai György, Szilagyi Ödön, Óvári Jenő, Szabó Lajos, Boda Ferencz. 12 tagu zenekar Fleischer Jozsef zenekarigazgató vezénylete alatt. Pásztor János díszmester. Ujvárosi Albert szertarnok, Kádár Lajos főruhatarnok. A bérletárak Nagy-Beckerekben a következők: Alsó- és középpály idény-bérlete 150 frt, havi bérlet 20 előadásra 65 frt. Kőrszék idény bérlete 45 frt, havi bérlete 20 előadásra 16 frt.

Versecz th. város 1897. évi költségeloirányzata. Varosunk jövő évi költségeloirányzatát következőleg állapította meg. Ullmann Jozsef városi számvévd. I. Rendes bevételek. a) Pénztári maradvány 1895. évről 29000 frt. b) szántó-földek jövedelme. Nagyréti szántóföldek 92499 forint 23 kr. Kisréti szántóföldek 10715 frt. 42 kr. Mészáros pusztá 8400 frt. Különféle telkek 1855 frt. 76 kr. ösz. 113470 frt. 41 kr. c) Kaszalók és legelők jövedelme. Nagyréti kaszalók 21106 frt. Szerb részen levő legelők 14400 frt. Német részen levő legelők 4000 frt. ösz. 39506 frt.

d) Szőlők és erdők jövedelme. Régi szőlőföldök után 354 frt. 57 kr. Amerikai szőlők után 1310 forint. Épületfák eladásából 1500 frt. Hasáb- és dörögfa eladásából 6038 frt. Rőzse és galyfák eladásából 900 forint. Erdőterületek legeltetési díjaiból 30 frt. összesen 10132 frt. 57 kr. Kőbánya jövedelme 120 frt. e) Városi épületek jövedelme. Városházi bolthelyiségek után 2600 forint. Városligeti helyiségek után 812 frt. Honvéd laktanya után 2547 frt. 57 kr. Méntelep hasznosbérére 3000 frt. Tiszti lakbér megtérítésekéből 1179 frt. 48 kr. összesen 10139 frt. 05 kr. f) Javadalmak és jogok. Helypénz és vásári díjszedési jog (vidékiektől) 16960 frt. Kovezetvám 12800 frt. Vásári díjszedési jog (helybeliektől) 4300 frt. Vasúti behozatali díjak 4400 forint. Vadászati jog 459 frt. összesen 38919 forint. g) Rendőri bevételek. Marhajárlatok kiállítás költségeiből 690 frt. Mértékhitelítési díjakból 200 frt. Iparengedélyek és birságpénzekből 800 forint összesen 1690 frt. h) Cselekvő tőkék és kamatok. Italmérsi kötvény után 20209 forint 50 kr. Az italmérsi jövedékből való részesedés 4300 frt. Tőkék kamatai után 400 frt. összesen 24909 frt. 50 kr. i) Városi adók és vegyes bevételek. 5% iskolai pótdó 6250 frt. Késedelmi kamatokból 1000 frt. Végrehajtási költségek megtérítéséből 3580 frt. Kórházi díjak megtérítése 100 frt. Iskolai tandíjak 1310 frt. Vagóhid jövedelme 4700 frt. Árvaszéki kiadások megtérítése 1000 frt. Különféle előre nem látott bevételek 6000 frt. összesen 23940 frt. II. Rendkívüli bevételek. Italmérsi és fogyasztási adókból 100615 frt. Községi pótlék bor és hús után 5100 frt. összesen 105715 frt. A rendes bevételek összege: 291 826 forint 53 kr. Rendkívüli bevételek: 105.715 frt. Összes bevételek 397.541 forint 53 kr. I. Rendes kiadások. a) Közigazgatási kiadások. Tisztviselők, segéd és kezelő személyzet fizetési 35770 frt. Szolga személyzet bérei és ruházata 13990 frt. Nyug- és kegydíjak 3246 frt. 82 kr. Napidíjak fizetési 1825 frt. Irodai és hivatali szükségletek 4000 frt. Utazási költségek és napidíjak 900 frt. Járulék a városi nyugdíjalap részére 6000 frt. Járulék az országos tanítói nyugdíjalap részére 408 frt. összesen 66129 frt. 82 kr. b) Rendőri kiadások. Rendőri közegek illetményei 5988 frt. Tolonczkiadások 120 frt. Különféle rendőri kiadások 660 forint. Tűzoltó személyzet fizetési és eszközökre 6070 frt. 48 kr. Évi segély a temesmegyei tűzoltó szövetség részére 25 frt. összesen 12863 forint 48 kr. c) Közegészségügyi kiadások. Járulék a városi kórház fenntartására 5400 frt. Járulék a kórházi építési alapra 4000 forint. Járulék a szegény-alapra 500 forint összesen 9900 forint. d) Közoktatásügyi kiadások. Főreáliskola kezelési költségei fejében 6000 frt. Községi iskolákra 34077 frt. 17 kr. Szerb hitfelekezeti iskolákra 21252 frt. Városi zenedőre 900 frt. Iparos és kereskedő tanonc iskolákra 2730 frt. összesen 65959 frt. 17 kr. l) Közművelődési és jótékony-sági kiadások. Földmives iskola ösztöndíjra 150 forint. „Gizela“ alapítványra 600 frt. „Valéria főhercegnő“ alapítványra 500 frt. Segély a róm. kath. egyház község részére 2200 frt. Segély az evang. egyház község részére 650 frt. Segély az izraelita egyház község részére 650 forint összesen 4750 frt. f) Gazdasági kiadások. Erdők fentartására 9870 frt. Épületek fentartására 6900 forint. Hivatalos helyiségek beburkolására 400 forint. Futási anyagokra 3000 frt. Utcza világitásra 11000 frt. Utcza kövezésekre 33400 forint. Asphaltjárókra 3559 frt. 04 kr. Utcza tisztítás locsolásra 6000 frt. Hidak építése és fentartására 4000 frt. Közutakra 500 frt. Előfogatokra 2880 frt. Tenyész barmokra 3200 frt. Szenarakari csöszök berei 320 frt. Rétesöszök berei 912 forint. Kísérleti szőlőtelep költségei 990 forint összesen 86821 frt. 04 kr. g) Javadalmak és jogok kezelési költségei. Személyi járandóságok 4564 frt. Dologi kiadások 493 forint 40 kr. összesen 5057 frt. 40 kr. h) Katonaügyi kiadások. Honvéd irodák házbéré fejében 252 forint. Honvéd tiszti lakásokra 1300 forint. Katonai átmeneti szállásokra 800 frt. összesen 2352 frt. i) Ármentesítési kiadások. Csatornák tisztítására 200 frt. Meszitspatak és „Galambos“ csatorna rendezésére 400 forint. Kísérleti vízmentesítési költségekre 800 frt. Nagyrét vízmentesítésére 4980 frt. Járulék a vízmentesítésre tartulat részére 6607 frt. 05 kr. összesen 16587 frt. 05 kr. j) Szenvedő tőkék és kamatokra. Tőke törlesztésre 20780 frt. 91 kr. Kamatokra 26144 forint 09 kr. összesen 46925 frt. k) Kozadók és adózási költségek. Állami adók 10972 frt. 57 kr. Egyenértéki adóra 3292 frt. 35 kr. Végrehajtási költségekre 5300 frt. összesen 19564 frt. 92 kr. l) Közvágóhid költségei. Személyi kiadások 540 forint. Dologi kiadások 860 frt. Építési költ-

ségeinek visszatérítése 3300 frt. összesen 4700 forint. m) Vegyes kiadások. Járulék a lövészs csapat részére 120 frt. Járulék a liget egylet részére 1000 frt. A méntelep laktanya, építési költségeinek megtérítése 3000 frt. Betegápolási költségekre 1300 frt. Árvaszéki kiadásokra 1000 forint. Különféle kisebb kiadások 1658 forint 80 kr. Előre nem látott kiadásokra 7000 forint összesen 15078 frt. 80 kr. II. Rendkívüli kiadások. n) Állami italmérsi és fogyasztási adóra. Italmérsi és fogyasztási adó bérletére 92000 forint. Italm. és fogy. adók kezelési költségei (személyiek) 4677 frt. 60 kr. Italm. fogy. adók kezelési (dologi) 376 forint 74 kr. összesen 97054 frt. 34 kr. o) Különféle rendkívüli kiadások. Dülb utak és városi határok rendezésére 2500 frt. Hozzájárulási összeg a kápolnához felvezető út helyreállításához 1350 frt. Az 1896. költségvetési hiány fedezetére 7000 összesen 10750 frt. Ezek után a következő: Mérleg. Rendes kiadások 56 698 frt. 68 kr. Rendkívüli kiadások 107,804 frt. 34 kr. összesen 464.503 frt. Rendes bevételek 291.826 frt. 53 kr. Rendkívüli bevételek 105.715 frt. összesen 397.541 frt. 53 kr. Összes szükséglet 464.503 frt. 02 kr. Összes fedezet 397.541 frt. 53 kr. Hiány 66.961 forint 49 kr. Ezen hiány fedezésére az állami adók után (adóalap 125.000 frt.) kirovandó 54 százalékos pótdó hozatik javaslatba. Az 1897. évi bevételek egész összege — bele számítva a pénztári maradványt is 397 541 frt. 53 kr. Az 1896. évi bevételek főösszege 376.322 frt. 16 kr. vagyis az 1897. évi bevétel 21.218 frt. 37 krral kedvezőbb eredményt mutat. Nagyobb a bevétel: A „pénztári maradvány“-nál, „kísérleti szántók“-nál, az „Erdők jövedelmé“-nél, a „javadalmak és jogok“-nál, továbbá az „italmérsi és fogyasztási adók“-nál. Kisebb a bevétel: A „nagyréti szántók“-nál 7000 frttal, mert a jelenlegi kedvezőtlen gazdasági viszonyok következtében a haszonbér árakat holdankint — a három évi átlagon alól csak 16—18 lehet előirányozni; a „mészáros pusztá“-nál, mert a több évre szóló új bérlet alkalmával az eddigi 14.000 frtnyi haszonbér helyett, csak 8.400 frtnyi haszonbért értünk el; a „tiszti lakbér-térítmények“-nél, mert városunknak a VII.-ből az V-ik katonai bérosztályba való áthelyezése következtében, a honvédtisztek többsége a természetbeni lakást többé nem vette igénybe. Ugyanazon okból a megfelelő kiadási rovaton is kisebb a kiadás. Nagyobb a kiadás: 100 frttal a „járulék a nyugdíjalap részére“ című rovatnál azért, mert a nyugdíjasok állománya szaporodott; 300 frttal a „tűzoltói kiadások“-nál, 1500 frttal a „közoktatásügyi kiadások“-nál, mert egy újonnan felállítandó IV. c) párhuzamos leány-osztály költségei vétettek fel; 4160 frttal az „erdők fentartása“-nál, 5400 frttal az „utcza világitás“-nál, mely összeg a villanyvilágítás bevezetése esetére lett felvéve; 3000 frttal az „asphalt járók“-nál, mely összeg az új asphalt járók után a várost illető hanyadnak 15 évi törlesztésére lesz szükséges; 5057 frttal a „javadalmak és jogok kezelési költségei“-nél, továbbá 2400 frttal a „közvágóhid költségei“-nél és végre 5052 frttal az „italmérsi és fogyasztási adók“-nál, 500 frttal a „ligetegyület járuléka“-nál, mert az évi segély felemeltetett 1000 forintra; 1250 frttal, mint hozzájárulási összeg a kápolnához felvezető út helyreállítására. Kisebb a kiadás: 300 frttal az „utazási költségek és napidíjak“-nál, 1000 frttal az „épületek fentartása“-nál, 2400 frttal a „nagyrét vízmentesítésénél“, mert a nagyrét végleges vízmentesítése befejeztetett, és végre 6300 frttal, mert az „ezredéves kiállítás költségei“ című rovat egészen elesik.

Uj gimnáziumi épület. A fehértemplomi állami gimnázium, melynek építéséről már megemléksztünk, gyorsan közeleg befejezéséhez. E hónapban már annyira visszik, hogy október hó 1-én a beiratások kezdetüket vesszük. Ez intézetben az idén teljes négy hónapi szünet volt, mert az érettségi vizsgálat kivételével, a mely június 12-én és 13-án tartatott az osztályvizsgálatok május végén történtek és az 1896/7. isk. év most október 1-én kezdődik.

Szerencsétlenség. A k i m o v i t s J. helybeli disznókereskedő a múlt szerdán Pancsován oly szerencsétlenül esett el, hogy lábát törte. Hozzá tartozói haza szállították Verseczre.

Méhészeti előadás. K o v á c s János kerületi méhészeti felügyelő okt. hó 2-án városunkba érkezik, 3-án 4-én gyakorlati előadásokat fog tartani.

Szöllő árverés. A városi kísérleti szőlőtelep termését holnap Hefőn délelőtt 9 órakor fogják a helyszínén részletenként elárverezni.

Szöllőbirtokosok érdekében a temesmegyei mezőgazdasági egyesület közhírré teszi, hogy direkt-termő amerikai szőlők ezer darabonként 1 frtnyi csekély áron kaphatók. A kérdésekre megfelel br. A m b r ó z y Béla elnök vagy Nagy Lajos titkár.

A budapesti Plasticon újabb látványossággal gyarapodott. A budhisták tanát a lélekvándorlásról mutatja be megérzékítve, nagy feltűnést keltve.

A hölgyközönségnek ajánljuk Spitzer S. ismert legyező- és ernyő gyári raktárát (Budapest, Bécsi utca 2) hol legdúsabb a választók és az árak a legjutányosabbak.

Irodalom.

Kérelem. A tanítókhöz, tanárokhöz intézük szavunkat. Uj negyed küszöbén állunk. Most van napirenden minden iskolában az új esztendőre a tanügyi lapok megrendelése, Kérjük tehát a tanárokat, tanítókat, hogy minél tömegesebben pártolják, s az iskolai könyvtár számára is járassák a Nemzeti Iskolá t. Első sorban az aktuális ügyekkel foglalkozunk ugyan, de azért olyan cikkek is jelennek meg lapunkban, melyek megérdemlik a megőrzést, azért ajánljuk az iskolai könyvtárak számára is. Három évi fenállása e lapnak megengedi kimondanunk, hogy hézagot pótolunk. S hogy a tanítók és tanárok érdekeit miképpen szolgáltuk, azt legjobban önök tudják, akik legnagyobb részben nem csak olvasóink, hanem munkatársak és védelem keresők is voltak. A hol a tanítók és tanárok érdekeit kellett szolgálni. ott voltunk mindenütt és ott nem úgy jelentünk meg, mint egyszerű krónikások, hanem a munkában is részt vettünk. Elég példa rá a tanügyi kongresszus! És most újból bizalommal kérjük önöket, hogy az új iskolaesztendő alkalmával barátaiknak, ismerőseiknek — különösen egyleti gyűléseken — lapunkat megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek. A Nemzeti iskola koronként képeket is hoz s ilyenkor többnyire érdemes férfiak arczképét mutatja be. Csak most nem rég jelent meg pld. a Délvidéki tanítóegylet tisztikarának a képe s nemsokára adjuk az Aradvidéki s más fontosabb egyletek tisztikarának a képét. A Nemzeti Iskola előfizetési ára: Egész évre 4 forint, félévre 2 frt., negyedévre 1 frt. Nagy és terhes a feladat, amit a Nemzeti iskola végez. És ehez szükséges a tömeges pártolás. Ezért ajánljuk ezuttal is szíves figyelmükbe. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a Nemzeti Iskola kiadóhivatala, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 5/a.

Egy könyvtár ingyen! A fővárosi lapok közül igen rövid idő alatt lett egyike a legkedveltebbeknek a „Magyar Ujság“, a hamisítatlan és igaz szabadelvűségnek ez az őszinte szószólója, melynek főszerkesztője Fenyvessy Ferencz dr. országgyűlési képviselő, felelős szerkesztője pedig Kende Zsigmond. Kedvelté és népszerűvé tették a lapot nemcsak iránya, nemcsak előkelő hangja, de kitűnő hirszolgálat, pontossága és magas színvonalon álló szépirodalmi rovata, mely a magyar irodalomnak legjelesebb produktumait közli, Tárcaavovata, melynek vezetője Kóbor Tamás, a kedvelt író, gazdag és változatos, regényei pedig mindig vonzó és érdekesfeszítők. Vezércikkeit a főszerkesztőn kívül több kitűnő politikusunk írja, köztük: Makfalvai Dósa Elek, Zay Miklós gróf, Öváry Ferencz dr. országgyűlési képviselő. Tárcaírói pedig: Kóbor Tamás, Prém József dr., Werner Gyula dr. Vay Sándor gróf, Szarvas Mariska, Szöllőssy Zsigmond, Bartóky Mariska, Szemredai Leó, Toma Szilárd, Lux Terka, Erdélyi Zoltán, Agai Béla dr., Beksics Gusztávné (Bogdanovics György, Kőrösy László dr., Zemlényi Árpád stb. Kedvelt specialitását képezik a „Magyar Ujság“-nak humoros karczolatai nemkülönben szerkesztői üzenetei, melyek közt a szerkesztőség készséggel ad felvilágosítást minden beérkező kérdésre, valamint élvezetes „Innen-onnan“ rovata igen bő és alapos. A „Magyar Ujság“ naponként 16—24 oldal terjedelemben jelen meg és előfizetőit rendkívül értékes kedvezményben részesíti. A „Magyar Ujság“ előfizetői ugyanis egész ingyen kapják meg a „Magyar Ujság“ könyvtárának kiadványait, havonként egy kötet regényt, úgyhogy a lap előfizetői egy év alatt egész könyvtarra tesznek szert. Mind a mellett a „Magyar Ujság“ olcsóbb, mint bármely más fővárosi napilap, a mennyiben előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt negyedévre 3 frt, 1 hónapra 1 frt. Egyes számának ára a fővárosban 4 kr.,

